

Uit de crisis

Verkiezingsthema's

Achtergrond - 14 augustus 2009

De internationale economische crisis speelt een hoofdrol in de aanstaande verkiezingen, al was het maar omdat veel mensen er persoonlijk mee worden geconfronteerd. Ze zijn bang hun baan te verliezen - of zijn al werkloos geworden en moeten het doen met een lager inkomen. Van de partijen wordt verwacht snel met oplossingen te komen. Niet alleen op het gebied van werkgelegenheid.

De crisis heeft ook de fundamentele vraag doen rijzen: zitten we op de goede weg met ons sociaal-economisch systeem? Heeft het neoliberalisme en zijn privatisering golf de voordelen gebracht die het beloofde, of is het deel van het probleem? Hoe zit het met het bankensysteem? Is dit misschien het moment om in te zetten op duurzame innovaties? Zoals blijkt uit hun verkiezingsprogramma's hebben alle partijen over deze kwesties nagedacht en hun eigen antwoorden geformuleerd.

CDU/CSU

De christendemocraten hebben hun verkiezingsprogramma ondergeschikt gemaakt aan het ontwerp van 'onze weg uit de crisis'. Daaronder vallen duurzame economische groei, maar ook versterking van huwelijk en gezin, stimulering van de landbouw en gelijke lonen voor man en vrouw.

De CDU/CSU hebben daarnaast 'toekomstprojecten' ontwikkeld die extra aandacht krijgen. Daaronder nieuwe milieutechnologieën, elektrische auto's, medisch onderzoek en vrijwilligerswerk. De christendemocratische partij houdt vertrouwen in het huidige Duitse model van sociale markteconomie, zozeer dat het haar ambitie is dit ook in andere landen te helpen invoeren. "Dat is het beste voor onze toekomst."

SPD

De sociaaldemocraten beschouwen de economische crisis, zo blijkt uit het verkiezingsprogramma, niet als een normale laagconjunctuur. "Ze is het resultaat van een ideologie waarin winstmaximalisatie en niet meer de mens in het middelpunt staat." De SPD draagt daarom geen specifieke economische ideeën aan om de crisis te overwinnen, maar verlangt "een nieuwe weg".

Daarin moet de “economie er voor de mensen zijn” en niet omgekeerd. Het sociaaldemocratische programma voorziet meer menselijkheid, meer gemeenschappelijkheid en meer verantwoordelijkheid: een “sociale democratie”. Dat betekent volgens de partij ook: “verzorgingsstaat en sociale markteconomie voor Duitsland, Europa en de rest van de wereld.”

FDP

In het liberale verkiezingsprogramma duikt de internationale crisis enkel in bijzinnen op. De FDP ziet geen aanleiding het Duitse economische model te herzien: “Wij vinden het verkeerd te twifelen aan zijn prestatievermogen en steeds meer en verdergaand overheidsingrijpen te verlangen.” Als iets aan herziening toe is, is het volgens de FDP juist de rol van de staat.

De partij pleit voor een overheid die de persoonlijke vrijheid boven gelijkheid stelt en de eigen verantwoordelijkheid stimuleert ten koste van afhankelijkheid van de staat: “Onze politiek van vrijheid creëert welvaart door eerlijke concurrentie en een samenleving waarin iedereen verantwoordelijk is voor zichzelf.” Iedereen moet dezelfde kansen krijgen, maar het is aan de mensen zelf er iets van te maken. Belangrijk is dat “prestaties weer de moeite waard worden”. Vandaar dat de liberalen de belastingen willen verlagen. De overheid moet machtsmisbruik in de vrije markt bestrijden, zo luidt een spaarzame verwijzing naar de crisis, maar opnieuw: “zo lang ze de eigen verantwoordelijkheid van de burgers maar niet aantast”.

Bündnis 90/Die Grünen

Evenals de SPD neemt ook Duitslands groenste partij de crisis als aanleiding om een nieuw samenlevingsmodel te propageren. Op basis van de afspraak “niet op kosten van anderen te leven” moeten nieuwe sociale en ecologische verhoudingen worden gevonden. Dus: nieuwe en duurzame fundamenteën voor de economie, spaarzaamheid en innovaties in de energievoorziening en werkgelegenheid met toekomstperspectieven.

Die Grünen bepleiten een ommezwaai richting het “solare Zeitalter”: het tijdperk van de zonne-energie en andere duurzame energiebronnen, die qua omvang en impact vergelijkbaar moet zijn met de 19e eeuwse industriële revolutie. Duurzame energie moet over de hele wereld worden vormgegeven. Vandaar dat Die Grünen de oplossingen voor de huidige problemen vooral zoeken op Europees en mondiaal niveau.

Die Linke

Die Linke werpt zich op als beschermer van degenen die zich zorgen maken om de

gevolgen van de crisis, waarover in haar verkiezingsprogramma in weinig verhullende termen wordt gesproken van “marktradicalen spookrijders”, “grenzeloze winstverslaving” en “extreme inkomensconcentratie”. De partij wil de huidige “kapitalistische maatschappij”, “waarbinnen de heersende klasse hebzucht, gierigheid, egoïsme en onverantwoordelijkheid tot deugden heeft bevorderd”, dan ook radicaal afzweren.

Als enige partij, volgens Die Linke zelf. Immers, “de andere partijen staan in hun praktisch beleid voor een ‘verder zo’ en voor veranderingen in detail”. De Linkspartij pleit voor een samenlevingsvorm, “waarin de behoeftes van de mensen weer in het middelpunt staan”. Concreet betekent dat: een fonds om arbeidsplaatsen te garanderen, innovaties om nieuwe werkplekken te creëren, het systeem van sociale zekerheid bestendigen, de greep van de overheid op de banken vergroten en een miljonairsbelasting invoeren.

Dit is een artikel gedownload via duitslandinstituut.nl.

Artikel: <https://duitslandinstituut.nl/artikel/3357/uit-de-crisis>